

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/129/2023
Identifikačné číslo spisu:	6121520193
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6121520193.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Bytové družstvo Prešov, so sídlom Prešov, Bajkalská 6520/30, IČO: 00 173 665, zastúpeného JUDr. Danielom Boľanovským, advokátom, so sídlom Prešov, Bajkalská 6520/30, proti žalovanému: L. B., nar. Q., bytom V., o zaplatenie 2.394,88 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 36Up/1733/2021, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. januára 2023 sp. zn. 14CoUp/2/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“, „upomínací súd“ alebo „okresný súd“) uznesením z 5. mája 2022 č. k. 36Up/1733/2021-141, postupujúc podľa ustanovení § 248 a § 250 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), v spojení s § 15 ods. 1 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „ZoUK“) výrokom I. sťažnosť žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 36Up/1733/2021 z 09. 03. 2022 o odmietnutí odporu proti platobnému rozkazu zamietol a výrokom II. vyslovil, že žalobcovi sa právo na náhradu trov konania o sťažnosti nepriznáva. Súčasne upomínací súd poučil strany sporu, že voči tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 10. januára 2023 sp. zn. 14CoUp/2/2022 odmietol odvolanie žalovaného proti uzneseniu okresného súdu ako neprípustné (§ 386 písm. c) CSP).

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom si uplatnil dovolacie dôvody podľa ustanovení § 420 písm. f) CSP, § 421 písm. a) CSP a § 431 a § 432 CSP. Požiadal o pridelenie advokáta na písanie dovolania.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal najskôr, či sú splnené procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného treba odmietnuť.

5. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

6. Aby dovolanie vyvolalo zamýšľané právne následky a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum a dovolanie vecne prejednať, musia byť splnené všetky podmienky jeho prípustnosti. Civilný sporový poriadok vyžaduje, aby dovolanie bolo podané na to oprávnenou osobou (§ 424 až § 426 CSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP), smerovalo proti prípustnému predmetu dovolania (§ 419 až § 423 CSP) a spĺňalo zákonom vyžadované náležitosti vrátane osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Podmienky prípustnosti dovolania sú vzájomne previazané; pre úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku musia byť splnené nielen všetky kumulatívne, ale zároveň súčasne.

7. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

8. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016, stanovujúc osobitnú podmienku dovolacieho konania vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP) v dovolacom konaní obligatórne zastúpený advokátom, a aby podané dovolanie bolo advokátom spísané. Požiadavka povinného právneho zastúpenia sa vzťahuje už na fázu podania dovolania. Ak dovolateľ splnomocní advokáta až po podaní dovolania (a uplynutí zákonnej lehoty na jeho podanie), podmienka povinného právneho zastúpenia splnená nie je.

9. Postup súdu prvej inštancie v prípade nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania v zmysle § 429 ods. 1 CSP upravuje ustanovenie § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania. Toto ustanovenie teda predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie.

10. V prejednávanej veci bol žalovaný v uznesení odvolacieho súdu z 10. januára 2023 sp. zn. 14CoUp/2/2022, ktoré mienil napadnúť dovolaním, riadne poučený v zmysle § 429 ods. 1 CSP o povinnosti byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom aj o tom, že dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Dovolateľ nebol pri podaní dovolania zastúpený advokátom, ani nebolo dovolanie advokátom spísané, z jeho obsahu naopak vyplýva, že dovolateľ disponuje vedomosťou o existencii uvedenej povinnosti, no napriek tomu dovolanie spísané advokátom ani splnomocnenie na zastupovanie udelené advokátovi nepredložil a ani netvrdil, že svojím zastupovaním v dovolacom konaní advokáta splnomocnil.

11. Aby boli splnené všetky podmienky prípustnosti dovolania a dovolací súd mohol uskutočniť

meritórny dovolací prieskum, je procesnou povinnosťou dovolateľa podať a formulovať svoje dovolanie tak, že pri zachovaní podmienky včasnosti jeho podania zároveň bude splnená podmienka náležitosti dovolania vrátane povinného právneho zastúpenia v zmysle § 429 CSP. To znamená, že ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, dovolateľ je povinný v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré dovolaním napáda (§ 427 ods. 1 CSP), podať dovolanie právne perfektné, t. j. spĺňajúce všetky zákonom požadované náležitosti v zmysle § 428 a § 429 CSP; prípadne vady už podaného dovolania v tejto lehote odstrániť tak, aby všetky zákonom požadované náležitosti spĺňalo. Opačný záver - podľa ktorého ak by pre právne relevantné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku pri zachovaní stanovenej dvojmesačnej dovolacej lehoty, postačovalo len podanie akéhokoľvek blanketného, neúplného, nesprávneho alebo nezrozumiteľného dovolania a dovolateľ by mohol vady takéhoto dovolania účinne odstraňovať aj po uplynutí tejto lehoty (v podstate až do vydania rozhodnutia dovolacím súdom) - je v rozpore s koncepciou prísneho režimu koncentrácie sporového konania, ktorá sa vzťahuje na inštitút dovolania upravený Civilným sporovým poriadkom (porovnaj § 430, § 434, § 427 ods. 1 v spojení s § 436 ods. 1 a contrario CSP), ako aj s ustanoveniami zákona vymedzujúcimi podmienky prípustnosti dovolania (§ 419 až § 435 CSP).

12. Pokiaľ dovolateľ podal dovolanie nespĺňajúce zákonom požadované náležitosti, resp. ich nedostatky do uplynutia lehoty na podanie dovolania neodstránil (a nejde o procesnú situáciu predpokladanú ustanovením § 436 ods. 1 CSP), podmienky prípustnosti dovolania neboli splnené, a tak vznikol právny následok v podobe neprípustnosti dovolania, na ktorom nemôže ďalšie konanie dovolateľa nič zmeniť. Na uvedenom nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že dovolateľ v o svojom dovolaní požiadal súd „o pridelenie advokáta“. Sám dovolateľ uviedol, že požiadal Centrum právnej pomoci o pridelenie právnej pomoci (ktoré ako jediné má zo zákona právomoc ustanoviť advokáta ako právneho zástupcu strane v civilnom konaní), napriek tomu v dovolacej lehote s a m u nepodarilo zhojiť nedostatok povinného zastúpenia v dovolacom konaní. Vzhľadom k tomu, že napadnuté rozhodnutie bolo žalovanému doručené 6. marca 2023 bolo jeho povinnosťou do 9. mája 2023 (najbližší pracovný deň) podať dovolanie spísané advokátom, ktorý ho v konaní zastupuje. Keďže v posledný deň lehoty podal iba dovolanie (poštou najvyššiemu súdu), ktoré podpísal iba on sám, nijako nepreukázal svoje zastúpenie advokátom a v napadnutom uznesení bol správne poučený o potrebe povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní, je jasné, že predmetnú podmienku spísania dovolania advokátom v rámci lehoty na podanie dovolania nesplnil. Nič na tom nemení ani jeho žiadosť o ustanovenie zástupcu v dovolaní, keďže aj keby bola postúpená Centru právnej pomoci, ktoré by hypoteticky mohlo žalovanému vyhovieť a advokáta mu ustanoviť, tento hypoteticky pridelený advokát by už v rámci lehoty na podanie dovolania nemohol stihnúť a podať právne perfektné dovolanie.

13. Pokiaľ teda v prejednávanom spore dovolateľ podal v stanovenej lehote dovolanie s vadami podľa § 429 CSP, dovolací súd uzatvára, že dovolateľ nebol právne zastúpený advokátom vo fáze podania dovolania a podal dovolanie, ktoré nebolo spísané advokátom, hoci bol o tejto osobitnej podmienke dovolacieho konania riadne poučený v odvolacom konaní. Podmienka povinného právneho zastúpenia dovolateľa advokátom nebola splnená počas celého dovolacieho konania, preto dovolací súd dovolanie žalovaného proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odmietol podľa § 447 písm. e) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

14. Záverom dovolací súd uvádza, že obdobný právny názor na vec zaujal tiež v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/190/2019, 4Cdo/10/2018, 4Cdo/160/2017. Tento záver bol vyhodnotený ako ústavne konformný a udržateľný aj Ústavným súdom Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 489/2018, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 79/2018, v ktorom ústavný súd vyslovil, že ak obligatórnou náležitosťou dovolania je podľa druhej vety § 429 ods. 1 CSP jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní. Je preto na dovolateľovi, aby v súlade so zásadou „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „bdelým patrí právo“, predložil v zákonom stanovenej lehote také dovolanie, ktoré bude spĺňať všetky zákonom ustanovené náležitosti.

15. So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že z dôvodu nedostatku podmienky obligatórneho právneho zastúpenia Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. e) CSP odmietol.

16. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.